

3. Арчер П. Английская судебная система / П. Арчер. – М.: Высшая школа, 1959. – 342 с.

Ключові слова: Україна, Європейський Союз, інтегрування, процесуальне право Великобританії, інститут анулювання, відповідач, електронне судочинство.

Ключевые слова: Украина, Европейский союз, интегрирование, процессуальное право Великобритании, институт аннулирования, ответчик, электронное судопроизводство.

Key words: Ukraine, European Union, integration, procedural law of Great Britain, institution of cancellation, defendant, electronic justice.

СТОЯНОВА ТЕТЯНА АНАТОЛІЙНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного процесу, кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ У НЕМАЙНОВИХ СПОРАХ

Виконання судового рішення є завершальною стадією судового провадження та, як визначила практика Європейського суду з прав людини (справа «Юрій Іванов проти України» [1] є невід'ємним елементом права на судовий захист, передбаченого статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Оскільки виконання рішень у немайнових спорах є одним із видів рішень суду, що підлягають виконанню, то слід зазначити, що на виконання рішень у немайнових спорах розповсюджуються й усі тлумачення Європейського суду з прав людини, що втілюються в відповідну судову практику.

Виконання рішень про обов'язок вчинити певну дію чи утриматися від її вчинення регламентуються Розділом VIII «Виконання рішень немайнового характеру» Закону України «Про виконавче провадження» [2, с. 263] (далі – Закон). Положення Закону деталізує Інструкція з організації примусового виконання рішень затверджена Наказом Міністерства Юстиції № 512/5 від 2 квітня 2012 року № 512 [3], стосовно виконання рішень немайнового характеру, зокрема Розділ IX. Виконання рішень немайнового характеру.

Слід зазначити, що законодавство розрізняє виконання рішень майнового, і немайнового характеру. Виконання рішень, за якими боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення є рішенням немайнового характеру. Рішення, за якими боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, за класифікацією запропонованою І.В. Андроновим, належать до рішень про присудження – якими підтверджуються права, обов'язки та законні інтереси сторін, і одна сторона присуджується виконати на користь другої сторони певні дії або утриматися від їх виконання [4, с. 205]. Предмет рішень про присудження, як зазначає І.В. Андронов, складає право вимоги з відповідним йому обов'язком, коли можливість

здійснити обов'язок у примусовому порядку вже настала, якщо при цьому позивач вимагає від суду примусового притягнення відповідача до здійснення ним свого обов'язку. Звертаючись до суду з позовом про присудження, позивач зазначає в якості предмету свого позову ту цивільно-правову вимогу, яку він просить підтвердити для подальшого примусового здійснення.

До виконання рішень у немайнових справах шляхом встановлення обов'язку виконати чи утриматися від виконання певних дій на користь стягувача відносяться наступні категорії справ:

- 1) виконання рішень про відібрання дитини;
- 2) виконання рішень про встановлення побачення з дитиною, рішення про усунення перешкод у побаченні з дитиною;
- 3) виконання рішень про поновлення на роботі;
- 4) виконання рішень про виселення боржника;
- 5) виконання рішень про вселення стягувача.

Кожна із зазначених категорій справ виконавчого провадження має свої особливості виконання, але ґрунтується на загальних засадах виконавчого провадження з урахуванням порядку виконання рішень, за якими боржник зобов'язаний вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення.

Порядок виконання рішень, за якими боржник зобов'язаний винити певні дії або утриматися від їх вчинення регламентується ст. 63 Закону. Відповідно до зазначеного положення такий порядок має наступні особливості виконання:

1. Строки виконання. Так, за рішеннями, за якими боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, виконавець наступного робочого дня після закінчення строку, визначеного ч. 6 ст. 26 цього Закону, перевіряє виконання рішення боржником. Згідно ч. 6 ст. 26 Закону за рішенням немайнового характеру виконавець у постанові про відкриття виконавчого провадження зазначає про необхідність виконання боржником рішення протягом 10 робочих днів (крім рішень, що підлягають негайному виконанню, рішень про встановлення побачення з дитиною).

За рішенням про встановлення побачення з дитиною державний виконавець у постанові про відкриття виконавчого провадження зазначає про необхідність виконання боржником рішення шляхом забезпечення побачень стягувача з дитиною в порядку, визначеному рішенням.

Якщо рішення підлягає негайному виконанню, виконавець перевіряє виконання рішення не пізніше як на третій робочий день після відкриття виконавчого провадження. Слід зазначити рішення, що підлягають негайному виконанню в цивільних справах передбачені ст. 430 Цивільного процесуального кодексу України [5, с. 492].

2. Виконавчі дії в результаті невиконання боржником рішення. Згідно ч. 2 ст. 63 Закону у разі невиконання без поважних причин боржником рішення виконавець виносить постанову про накладення на боржника штрафу, в якій також зазначаються вимога виконати рішен-

ня протягом 10 робочих днів (за рішенням, що підлягає негайному виконанню, – протягом трьох робочих днів) та попередження про кримінальну відповідальність. Відповідно до ч. 3 зазначеної норми виконавець наступного робочого дня після закінчення строку, передбаченого частиною другою цієї статті, повторно перевіряє виконання рішення боржником.

У разі повторного невиконання без поважних причин боржником рішення, якщо таке рішення може бути виконано без участі боржника, виконавець надсилає органу досудового розслідування повідомлення про вчинення боржником кримінального правопорушення та вживає заходів примусового виконання рішення, передбачених цим Законом.

У разі невиконання боржником рішення, яке не може бути виконано без участі боржника, виконавець надсилає до органу досудового розслідування повідомлення про вчинення боржником кримінального правопорушення та виносить постанову про закінчення виконавчого провадження.

3. Особливості виконавчих дії під час виконання рішення про заборону вчиняти певні дії або про утримання від вчинення певних дій. Згідно ч. 4 ст. 63 Закону виконавець під час виконання рішення про заборону вчиняти певні дії або про утримання від вчинення певних дій доводить до відома боржника резолютивну частину такого рішення, про що складає відповідний акт.

Після складення акта виконавець виносить постанову про закінчення виконавчого провадження.

Список використаної літератури:

1. Юрій Іванов проти України: Справа № 40450/04 // Режим доступу: Офіційний сайт Верховної Ради: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_479.
2. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів N 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17 серпня 1997 // Відомості Верховної Ради. – 1997. – № 40. – Ст. 263.
3. Інструкція з організації примусового виконання рішень: Наказ Міністерства Юстиції України № 512 від 2 квітня 2012 року // Режим доступу: Офіційний сайт Верховної Ради: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12>.
4. Андронов І.В. Питання класифікації рішень суду в цивільному процесі України // Університетські наукові записки. – 2006. – № 3-4 (19-20). – С. 205.
5. Цивільний процесуальний кодекс: Закон України від 18 березня 2004 року // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-42. – Ст. 492.

Ключові слова: виконавче провадження, немайнові спори, судові рішення, цивільний процес, виконання, виконавчі дії.

Ключевые слова: исполнительное производство, неимущественные споры, судебные решения, гражданский процесс, исполнение, исполнительные действия.

Keywords: enforcement proceedings, non-property disputes, court decisions, civil procedure, enforcement, enforcement actions.